

Галиняк Леся
аспірант ТНТУ,
викладач Гусятинського фахового коледжу ТНТУ ім. Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Павликівська Ольга
д.е.н., професор
зав.кафедри бухгалтерського обліку та аудиту ТНТУ ім. Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Lesia Halyniak
graduate student of TNTU,
teacher of Husiatyn Vocational College of Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine
Olha Pavlykivska
Doctor of Economics, Professor
Head of the Department of Accounting and Auditing of Ivan Puluj TNTU
Ternopil, Ukraine

ДІЯЛЬНІСТЬ МЕБЛЕВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В УМОВАХ КОРОНАВІРУСНОЇ ПАНДЕМІЇ ТА РОСІЙСЬКОЇ ВІЙНИ ПРОТИ УКРАЇНИ

ACTIVITIES OF THE FURNITURE INDUSTRY IN THE CONDITIONS OF THE CORONAVIRUS PANDEMIC AND THE RUSSIAN WAR AGAINST UKRAINE

За останній час український бізнес зазнав значного негативного впливу: спочатку від карантинних заходів у зв'язку із поширенням Covid-19, а з 24 лютого 2022р. від повномасштабного російського вторгнення в Україну. Для початку розглянемо динаміку показників кількості діючих підприємств, які займаються виробництвом меблевої продукції та кількості зайнятих працівників на таких підприємствах. За інформацією Державної служби статистики України, у таблиці 1 наведено чисельність меблевих підприємств по Україні та в розрізі регіонів за 2018-2020 рр.

Таблиця 1

Кількість діючих підприємств, які займаються виробництвом меблевої продукції

№	Регіони	2018 рік	2019 рік	2020 рік
1.	Україна	1331	1408	1448
2.	Вінницька область	20	20	20
3.	Волинська область	25	24	25
4.	Дніпропетровська область	72	82	89
5.	Донецька область	21	17	14
6.	Житомирська область	27	30	30
7.	Закарпатська область	32	36	37
8.	Запорізька область	58	56	53
9.	Івано - Франківська область	47	50	52
10.	Київська область	124	128	128
11.	Кіровоградська область	21	24	25
12.	Луганська область	3	2	3
13.	Львівська область	146	163	174
14.	Миколаївська область	24	29	28
15.	Одеська область	57	52	48
16.	Полтавська область	28	28	32
17.	Рівненська область	21	24	26
18.	Сумська область	19	20	17

19.	Тернопільська область	27	25	28
20.	Харківська область	79	81	91
21.	Херсонська область	17	15	15
22.	Хмельницька область	28	28	33
23.	Черкаська область	54	54	52
24.	Чернівецька область	31	33	31
25.	Чернігівська область	39	40	37
26.	м. Київ	311	347	360

Якщо розглянути рисунок 1, то можна сказати, що найкраща ситуація із виробництвом меблевої продукції має місце у м. Києві, адже за проаналізовані 3 роки кількість підприємств, що здійснюють виробництво меблів, сягає від 311 до 360. Отож, спостерігається тенденція до збільшення. Найгірший стан вбачаємо у Луганській, Херсонській, Сумській та Донецькій областях. В деяких регіонах основною причиною зниження активності такої діяльності є ведення бойових дій на території цих регіонів. Після Київщини в рейтингу меблевиків знаходиться Львівська область. Аналізуючи Тернопільську область, можна резюмувати, що показник кількості підприємств із меблевого виробництва займає середню позицію, проте щороку його розмір, хоча незначно, проте збільшується. Якщо розглядати кількість діючих меблевих підприємств Тернопільщини у структурі меблевого виробництва України, то показник, на жаль, незначний, він становить лише 1,9 % у 2020 році $((28/1448)*100\%)$, а у 2019 році – 1,8% $((25/1408)*100\%)$. Загалом по Україні показник діючих фірм меблевої сфери щороку зростає. Розглянувши дані Державної служби статистики України, можемо зробити висновок, що Тернопільщині слід зосередити свої зусилля на вжитті заходів для нарощення кількості підприємств меблевої сфери.

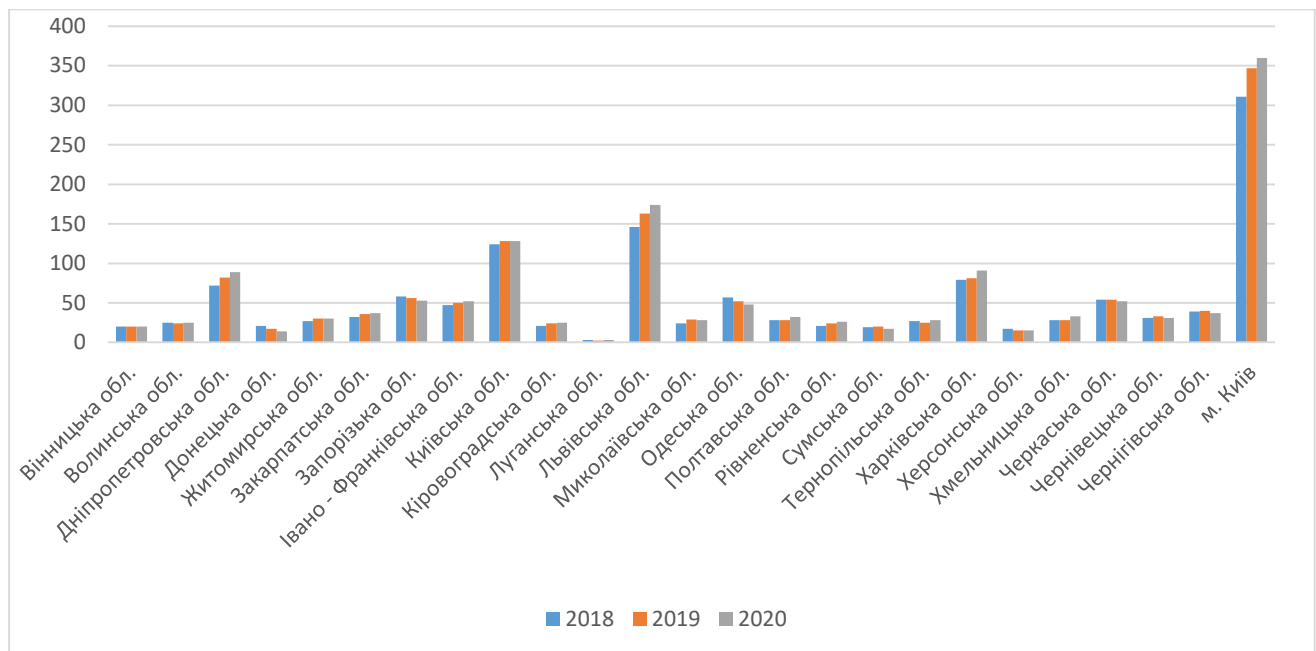

Рисунок 1. Кількість діючих підприємств, які займаються виробництвом меблевої продукції

Значна частина підприємств істотно постраждали від пандемії. Окремі фірми або зупинили свою діяльність зовсім, або зменшили виробництво. За проведеними дослідженнями Агенції економічного розвитку PPV Knowledge Networks за підтримки Програми USAID «Конкурентоспроможна економіка України», в результаті глибокої кризи ліквідності — лісового сектору України мають брак ресурсів для сплати податків, 56% мають проблеми з оплатою праці працівників, а 62% нарощують кредиторську заборгованість.

Рисунок 2. Вплив пандемії на меблеву галузь [2]

Керівники меблевих організацій запевнили, що через 6 місяців їм вдасться відновити рівень обороту, який передував епідемії (51% компаній вказали на це), а окремим організаціям вдасться відновитись за рік (32%) або два (17%). Щодо зайнятості персоналу, то майже усі опитані підприємства вели мову про проведення скорочень персоналу або відправлення у відпустки. Окрім цього, більше 20% вдалися до звільнення персоналу [2].

Підприємствам меблевої сфери практично неможливо здійснювати свою діяльність в онлайн-режим, оскільки виробничі процеси пов'язані з використанням ручної праці (71 % респондентів вказали на цю проблему). Важливо відзначити, що в результаті пандемії Covid-19, відбулось значне зниження попиту на меблеві товари. Це в свою чергу зумовило виникнення браку обігових коштів та росту дебіторської заборгованості. Саме ці два фактори мають вагомий вплив на підприємства меблевої сфери. Українські меблярі переконані, що для вирішення даної проблеми доцільно вжити заходів, що спрямовані на відтермінування виплати зобов'язань: короткострокові податкові пільги, кредитні канікули, покриття видатків на заробітні плати працівникам. Окрім цього, респонденти вважають, що програми стимулювання попиту також допоможуть компаніям відновити виробничі процеси, наростити обороти та зменшити дебіторську заборгованість [2].

У результаті російської війни проти України, український бізнес із виробництва меблів відчув вплив цих жахливих подій. Спочатку на деякий час змушені були зупинитись усі виробництва, за певний проміжок часу окремі підприємства відновили свою роботу частково. Деякі фірми, такі як меблева фабрика «Елегант» (сmt.Гусятин, Чортківський р-н) з перших днів вторгнення Російської Федерації займалися волонтерською діяльністю: пошиттям подушок та матрасів для потреб Збройних Сил України, виготовляли коктейлі молотова для захисту своєї землі. На даний час – здійснюють пошив бронезилетів. Увесь цей час паралельно велася заготовка продовольства для військових. У цій справі були залучені працівники фірми та усі охочі. На даний час, ситуація стабілізувалася дуже відносно, як і у всіх українських меблярів. Сьогодні керівництво фабрики розглядає можливість часткового перепрофілювання діяльності. Потреби населення та країни в умовах війни дещо змінилися. Нині вишукані та дорого вартісні меблі стають неактуальними. Попит зростає на меблеву продукцію середнього та нижчого класів, якою можна умеблювати житло переселенців, військові частини, центри внутрішньо переміщених осіб та інше соціальне житло. Ще одним із перспективних векторів руху українських виробників меблів є вихід на зовнішні ринки, зайняття там своїх позицій. Отож, підприємствам із виробництва

меблевої продукції слід попрацювати над активізацією своїх експортних замовлень. Цей крок дозволить відновити виробничу діяльність.

З метою опрацювання інформації Державної служби статистики України щодо зайнятості працівників на підприємствах меблевої сфери, дані помістимо у таблиці 2.

Таблиця 2

Кількість зайнятих працівників на підприємствах, які займаються виробництвом меблевої продукції

№	Регіони	2018 рік	2019 рік	2020 рік
1.	Україна	35849	37663	37741
2.	Вінницька область	705	307	589
3.	Волинська область	к/с	к/с	к/с
4.	Дніпропетровська область	3364	3948	3728
5.	Донецька область	к/с	к/с	к/с
6.	Житомирська область	553	815	835
7.	Закарпатська область	1378	967	988
8.	Запорізька область	581	581	563
9.	Івано - Франківська область	611	663	592
10.	Київська область	2659	2637	2864
11.	Кіровоградська область	к/с	к/с	к/с
12.	Луганська область	к/с	к/с	к/с
13.	Львівська область	6404	7365	7924
14.	Миколаївська область	к/с	к/с	к/с
15.	Одеська область	588	630	646
16.	Полтавська область	к/с	к/с	к/с
17.	Рівненська область	к/с	к/с	к/с
18.	Сумська область	к/с	к/с	к/с
19.	Тернопільська область	340	303	251
20.	Харківська область	3379	3334	3183
21.	Херсонська область	59	54	38
22.	Хмельницька область	к/с	к/с	к/с
23.	Черкаська область	1813	1626	1380
24.	Чернівецька область	955	872	901
25.	Чернігівська область	к/с	300	к/с
26.	м. Київ	3712	4434	3837

В окремих регіонах дані про кількість зайнятих працівників на підприємствах, які займаються виробництвом меблевої продукції, відсутні.

к/с – Дані не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України "Про державну статистику" щодо конфіденційності статистичної інформації (первинне та вторинне блокування вразливих значень).

У зв'язку з цим повний аналіз плинності кадрів в розрізі регіонів зробити неможливо.

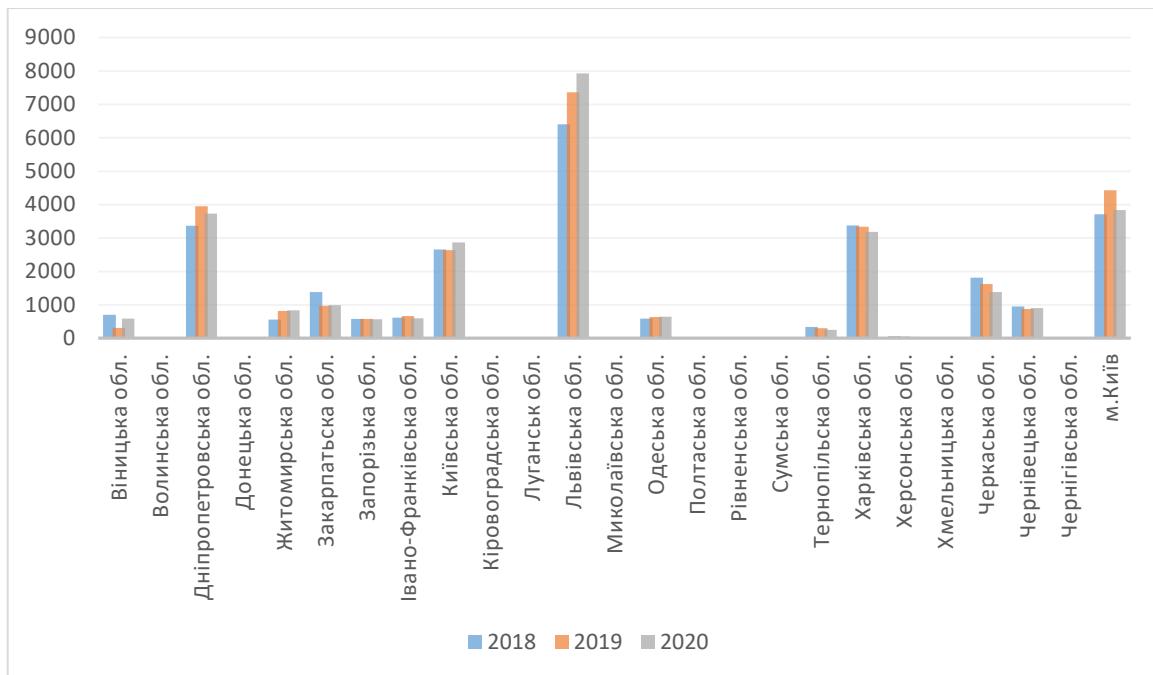

Рисунок 3. Кількість зайнятих працівників на підприємствах, які займаються виробництвом меблевої продукції

Якщо аналізувати кількість зайнятих працівників на підприємствах меблевої сфери по Україні загалом, то можна говорити, що у 2020 році кількість працівників, у порівнянні з попереднім роком, зросла лише на 78 чоловік (37741-37663=78). Значно кращий приріст спостерігаємо у 2019 році порівняно з 2018 році, а саме на 1814 чол (37663-35849=1814). На Тернопільщині, на жаль, відзначаємо найнижчий рівень зайнятості населення у меблевій галузі. Окрім цього, зниження цього показника відбувається з року в рік. Невтішна ситуація у Херсонській області, тут у меблевій сфері у 2020 р працювало лише 38 чоловік. Найбільше працівників займаються виробництвом меблевої продукції у таких регіонах, як Львівська, Дніпропетровська, Харківська, Київська області.

Карантинні обмеження у зв'язку із поширенням Covid-19 призвели до зниженням купівельної спроможності населення та мають негативний вплив на діяльність підприємств меблевої галузі загалом. За здійсненими дослідженнями Агенції економічного розвитку PPV Knowledge Networks за підтримки Програми USAID «Конкурентоспроможна економіка України», впливу корона кризи на зайнятість персоналу, можна говорити, що значна кількість підприємств не може перевести свої виробничі процеси в он-лайн режим через використанням ручної праці у виробничих процесах, окремі виробники вдалися до скорочення персоналу, інші – до зменшення фонду оплати праці [2].

Слід зазначити, що меблева промисловість на сьогодні вже достатньо орієнтована на експорт. Російське військове вторгнення лише активізувало цей процес. Сьогодні українські виробники меблів мають переглянути вектор розвитку своєї діяльності в бік експорту. Саме тому увага меблярів повинна акцентуватися на двох факторах: дизайні та собівартості. В ході війни та у післявоєнний час, пріоритетним повинно залишатись експортне виробництво. Українські виробники меблевої продукції повинні працювати над освоєнням сегментів експорту в США та ЄС. Для цього українському мебляру для створення масштабного виробництва слід переходити на сучасне автоматизоване обладнання.

Вадим Новіков, консультант з економіки, впевнений, що Україна має шанс не тільки на відбудову зруйнованого, а й на якісні зміни, перехід від аграрно-сировинної економіки до виробництва товарів з високою доданою вартістю[4].

В.Новіков говорить про новий формат залучення інвестицій в економіку України. Він висловлює переконання, що до війни головною перепорою для зміни технологічної бази була

нестача інвестиційних ресурсів, а після війни можна очікувати, що нестача внутрішніх інвестицій буде можливо компенсуватись іноземними» [4].

Рисунок 4. Вплив пандемії на зайнятість населення [2]

У результаті війни, яку РФ розгорнула проти України, меблева діяльність на території агресора різко погіршилася: спостерігається зниження попиту та зростання цін на меблеву продукцію. Крім цього, російські виробники меблів зіткнулися зі звуженням каналів збуту після припинення роботи торгової групи ІКЕА. За прогнозами експертів, падіння продажів сягатиме до 50%. За підрахунками Асоціації підприємств меблевої та деревообробної промисловості (АМДПР) у березні 2022 року виробництво меблів у РФ знизилось на 3%. Причому спад стався після успішного для ринку початку року [3].

Висновки

Український бізнес із виробництва меблевої продукції зазнав значного негативного впливу від карантинних заходів у зв'язку із поширенням Covid-19 та від повномасштабного російського вторгнення в Україну. Нами проаналізовано, що значна частина підприємств або зупинили свою діяльність зовсім, або зменшили виробництво.

У результаті пандемії Covid-19 та російської війни проти України відбулось значне зниження попиту на меблеві товари. Це в свою чергу зумовило виникнення браку обігових коштів та росту дебіторської заборгованості. Таким чином, саме ці два фактори мають вагомий вплив на підприємства меблевої сфери. Ми погоджуємось із тим, що для вирішення даної проблеми доцільно вжити низку заходів, що спрямовані на відтермінування виплати зобов'язань.

Сьогодні українські виробники меблів мають переглянути вектор розвитку своєї діяльності в бік експорту. Саме тому увага меблярів повинна акцентуватися на двох факторах: дизайні та собівартості. В ході війни та у післявоєнний час, пріоритетним повинно залишатись експортне виробництво.

Перелік використаних джерел

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Українська Асоціація Меблевіків. Вплив Covid-19 та карантинних заходів на підприємства лісового сектору України – результати дослідження. URL: <https://info.ppv.net.ua/study-covid-impact-on-forest-sector/>

3. Економічна правда. Яким має бути "План Маршалла" для України після війни.
URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/03/11/683811/>

3. OBOZREVATEL. У Росії обвалилося виробництво меблів, а ціни злетіли: ситуація погіршиться. URL: <https://news.obozrevatel.com/ukr/economics/fea/u-rosii-obvalilosya-virobnitstvo-mebliv-a-tsini-zletili-situatsiya-pogirshitsya/amp.htm>

УДК 336

Гой Віта

студентка групи ПФмз-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Науковий керівник: Панухник Олена

доктор економічних наук, професор
завідувач кафедри економіки та фінансів

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя,
м. Тернопіль, Україна

Vita Hoi

student of the group PFmz-51

Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

Scientific supervisor: Olena Panukhnyk

Doctor of Sciences (Economics), Professor
Head of the Department of Economics and Finance

Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ДЕРЖАВИ В СИСТЕМІ ОРГАНІВ КАЗНАЧЕЙСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

MANAGEMENT OF FINANCIAL RESOURCES IN THE SYSTEM OF TREASURE BODIES UNDER MARTIAL LAW

Ефективне управління фінансовими ресурсами є важливою складовою фінансового планування діяльності суб'єктів господарювання і держави загалом. Питання управління фінансовими ресурсами держави набуває особливої актуальності в умовах воєнного стану в Україні.

Фінансові ресурси – це грошові нагромадження і доходи, які створюються в процесі розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту (ВВП) й зосереджуються у відповідних фондах для забезпечення безперервності розширеного відтворення й задоволення інших суспільних потреб [1, с. 24].

Фінансові ресурси держави – це грошові кошти, що перебувають у розпорядженні держави та суб'єктів господарювання, трансформуються через відповідні фонди з метою виконання державою її основних функцій [2, с. 58].

Управління фінансовими ресурсами в умовах воєнного стану має свої особливості. Зокрема, значне збільшення видатків та оборону та зменшення надходжень державного бюджету.

В умовах воєнного стану державний бюджет недоотримав значної суми податкових і неподаткових надходжень з таких причин:

- значне зменшення експорту продукції металургії та агропромислового комплексу;